

การศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง

The Study of Operation of National Village and Community Fund in The Central Region

เฉลิมพร เย็นเยือก

Chalernporn Yenyuak

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University

E-mail: chalernporn.y@rsu.ac.th

Received: 2025-5-4; Revised: 2025-10-27; Accepted: 2025-10-30

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง 2) เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติพหุคูณค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุमानสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง โดยพบว่าผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหลักการที่ได้กำหนดเป็นแนวปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติตามกฎระเบียบและเป้าหมายได้ถูกต้อง 2) ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ด้านทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางที่สำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณลักษณะพึงประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การดำเนินงาน, กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, ภาคกลาง

Abstract

This Article aimed to 1) study the operational performance of the National Village and Urban Community Fund in Thailand's Central Region; (2) analyze the factors influencing its operations; and (3) propose developing guidelines for enhancing its effectiveness. This study employed a quantitative research design and utilized structured questionnaires to collect data from a sample of 400 stakeholders directly involved in the fund's operations. Data were

analyzed using descriptive statistics—comprising frequency, percentage, mean, and standard deviation—and inferential statistics, specifically multiple regression analysis.

The results revealed that 1) participants possessed a comprehensive understanding of the fund's operational framework. Administrators and related personnel demonstrated a high level of knowledge and adherence to the fund's prescribed regulations and objectives. (2) Resource availability was identified as a critical factor significantly contributing to the fund's operational efficiency and appropriateness. (3) The key development guidelines for the operations of the National Village and Urban Community Fund in Thailand's Central Region is to continuously develop the potential of relevant personnel, particularly fund operators to ensure they possess the knowledge, skill and expertise to efficiently carry out the various activities of the National Village and Urban Community Fund in Thailand's Central Region and promoting personnel with desirable characteristics to enhance the sustainable efficiency of operations under the responsibilities of the National Village and Urban Community Fund in Thailand's Central Region.

Keywords : Operation, National Village and Community Fund, Central Region

บทนำ

ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี หน่วยงานภาครัฐได้นำมาเป็นแนวทางหลักในการดำเนินการของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์นั้น โดยหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นแนวทางขับเคลื่อนระยะยาวในการพัฒนาหน่วยงาน รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2565 – 2569 ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับคนในทุกระดับ โดยเฉพาะความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน เป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติงานให้บรรลุและสอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐจะใช้เป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ไปตามหลักสำคัญดังกล่าว สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มุ่งเน้นดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดย สทบ. เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2547 โดยมีเป้าหมายและแนวปฏิบัติสำคัญคือ มุ่งเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้สามารถเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหา สร้างและใช้ศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ รวมถึงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น

ปัจจุบันมีการจดทะเบียนจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วจำนวนทั้งสิ้น 79,604 กองทุน จำแนกเป็น กองทุนหมู่บ้านจำนวน 75,000 กองทุน กองทุนชุมชนเมืองจำนวน 3,866 กองทุน และ กองทุนชุมชนทหาร จำนวน 738 กองทุน และมีจำนวนคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนฯ รวมทั้งสิ้น 12,864,576 คน (กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2564) ในจำนวนนี้ได้จำแนกบริบทของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามรายภาคที่สำคัญ ได้แก่การดำเนินงานของกองทุนที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่าง (Role

Model) มีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานให้มีจำนวนเครือข่ายที่เข้มแข็ง และกว้างขวาง อันจะนำไปสู่กระตุ้นการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจและความเข้มแข็งในการดำเนินงาน การตรวจสอบ การแสวงหาแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของกองทุนให้ประสบความสำเร็จ โดยการพิจารณาในบริบทและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางเป็นภาคที่ได้รับการยอมรับในผลการดำเนินงานแต่ละด้านอยู่ในระดับสูงอีกทั้งเขตพื้นที่กองทุนหมู่บ้านเขตภาคกลาง ประกอบด้วย 8 จังหวัด ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนจังหวัดจากการจัดแบ่งสาขาของกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด การบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีความพยายามเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโดยเฉพาะการมุ่งตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากขึ้น รวมถึงการดำเนินงานที่ครอบคลุมถึงคุณภาพชีวิตที่ดี (Well-being) ความยั่งยืน (Sustainable) และการพัฒนา (Development) อย่างแท้จริง มีการกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินของผู้กู้อย่างต่อเนื่องเพื่อลดสาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้เสียหรือปัญหาหนี้ค้างชำระ และหรือเงินขาดบัญชีเพิ่มขึ้นได้ โดยเฉพาะกองทุนหมู่บ้านที่ขาดกลไกในการฟื้นฟูอาชีพให้กับสมาชิก โดยเมื่อสมาชิกได้เงินไปแล้วบางส่วนนำไปใช้บรรเทาหนี้ในระบบและไม่สามารถหารายได้เพิ่ม ต้องไปกู้หนี้ยืมสินนอกระบบเพื่อนำมาชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน เกิดการก่อหนี้ซ้ำซ้อนอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น ซึ่งถือเป็นประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณาทบทวนนโยบายของรัฐบาลเพิ่มเติม เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองทุนได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณค่า สามารถสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริง กล่าวได้ว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่ง ที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากและขับเคลื่อนเศรษฐกิจในทุกพื้นที่ของประเทศ จึงควรให้การสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง สามารถขยายการลงทุนประกอบกิจการในภาคเกษตรหรือลงทุนสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน รวมถึงปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี (ศิริขวัญ วิเชียรเพ็ลล, 2558)

จากบริบทการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าหากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศและชุมชน ในระยะยาวอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน การบริหารจัดการกองทุนที่ต้องใช้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สร้างความตระหนักรับรู้ในเป้าหมายและรู้สึกเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สร้างความสามัคคี เป็นพลังเครือข่ายทางการเงินและสังคมให้สามารถขับเคลื่อนชุมชนให้เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป จึงได้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ประกอบการนำไปวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของหน่วยงานให้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง
- 2) เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาผลการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับการบริหารจัดการ องค์กรทุกรูปแบบให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังที่ Taylor (1911) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการภายใต้หลักการหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์สารสนเทศที่มีความถูกต้อง เพียงพอ เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานที่ดีที่สุดที่ส่งผลทำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกับแนวคิด

Drucker (1980) ที่เสนอว่าการบริหารเป็นการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง โดยการมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่น ในขณะที่ Hersey & Blanchard (1982) เสนอว่าการบริหารเป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่สามารถทำงานร่วมกันให้สำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างเป็นระบบ Robbins & Coulter (1996), Kreitner & Kinicki (1998) เสนอแนวคิดสอดคล้องกันว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Allen (1958) ได้เสนอทฤษฎีการจัดการที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพให้กับองค์การโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารตั้งแต่การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) หรือ POLC ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรในการบริหารให้สำเร็จตามเป้าหมาย ตามที่ Favi, Germani & Marconi (2017) ได้เสนอว่าหลัก 4 M ที่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรในการดำเนินงานที่สำคัญถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องนำมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์การตามบริบทของแต่ละองค์การ ซึ่งทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญ อาทิ ทรัพยากรบุคคล (Man) ทรัพยากรงบประมาณ (Money) ทรัพยากรที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบต่างๆ (Material) รวมถึง แนวทางการจัดการ (Management) ซึ่งหากการบริหารจัดการในสถานะที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมาก ผู้บริหารต้องพิจารณาสถานะที่ซับซ้อนนั้นแล้วจำแนกเป็นรายด้าน เนื่องจากต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละด้านที่มีความซับซ้อนนั้นได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้การบริหารงานต่างๆ ได้บรรลุเป้าหมายจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล โดยการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (Goals) ที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจง ให้สมาชิกทุกระดับในองค์การใช้เป็นแนวทางดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ (System) ซึ่งหมายถึงการดำเนินงานภายใต้บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อน ต้องวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญคือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องเรียนรู้ รวมถึงการนำข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากการดำเนินงานมาเป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติซึ่งเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้บริการทางการเงินกับประชาชนในชุมชน สร้างโอกาสในการเข้าถึงและใช้บริการทางการเงินตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในแต่ละพื้นที่ เพื่อมุ่งให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองให้มีระดับคุณภาพชีวิตเพิ่มมากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ตามองค์ประกอบสำคัญ คือ ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย การดำเนินงานที่มีการวางแผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมจากส่วนงานต่างๆ ในการจัดทำแผนดำเนินงาน รวมถึงมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนนั้นอย่างต่อเนื่อง ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลลัพธ์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้การดำเนินงานแนวปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยด้านผลลัพธ์ และ ปัจจัยด้านผลกระทบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง มีผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดในพื้นที่ภาคกลาง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในเขตภาคกลาง เป็นเขตพื้นที่กองทุนหมู่บ้านเขตภาคกลาง รวม 8 จังหวัด (กองทุนหมู่บ้านสาขา 13) อันเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนจังหวัดจากการจัดแบ่งสาขาของกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด เท่ากับกองทุนหมู่บ้านสาขา 12 ซึ่งมีจำนวนสาขาละ 8 จังหวัดเท่ากัน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถอธิบายคุณลักษณะเฉพาะของประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในกองทุนหมู่บ้าน และสามารถสรุปผลการวิจัยไปยังประชากรได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยใช้หลักการสุ่มตัวอย่าง โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) แบบตามสะดวก โดยผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูล พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์และแจกแบบสอบถามให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาจนแล้วขอความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละรายการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลัก Krejcie & Morgan โดยกำหนดขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับ (e) ได้ไม่เกิน ร้อยละ 0.05 ระดับความเชื่อมั่น .95 (บุญใจ ศรีสถิตยรรณู, 2555) ได้ผลการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง 362.11 โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจำนวน 38 ตัวอย่าง รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : คือแบบสอบถาม(Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง โดยได้วิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงในทุกปัจจัย 0.897 กล่าวได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมีความน่าเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกองทุนหมู่บ้านในเขตภาคกลาง จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และ อ่างทอง ซึ่งมีจำนวนกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 6,307 กองทุน (การปกครองส่วนภูมิภาค, 2564) แล้วนำมาสรุปเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล : ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลตามระดับการวัดตัวแปร ด้วยสถิติสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรตัวเดียวหรือสถิติพรรณนา และ สถิติสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรสองตัว หรือ สถิติอนุमान และการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 2 และ ส่วนที่ 3 โดยกำหนดอัตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) โดยเรียงลำดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 277 คน (ร้อยละ 69.3) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 148 คน (ร้อยละ 37.0) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.5) มีอาชีพหลักคือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.3) มีบทบาทเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 208 คน (ร้อยละ 52.0) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 281 คน (ร้อยละ 70.0)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุน

หมู่บ้านและชุมชนเมืองในแนวปฏิบัติ กฎ ระเบียบ การดำเนินงานต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ยังมีในบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ ความเข้าใจเท่าใด ได้แก่ ประเด็น คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ในการจัดทำระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก ที่พบว่ามีตอบว่าถูกต้อง จำนวน 156 คน (ร้อยละ 39.0) และ ตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 179 คน (ร้อยละ 44.8) ในขณะเดียวกันมีประเด็นด้านการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะจัดทำเฉพาะคณะกรรมการเท่านั้น ที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว ถึงจำนวน 101 คน (ร้อยละ 25.3) ซึ่งอาจสะท้อนถึงการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างเพียงพอ

ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางดังแสดงตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง

สรุปผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านปัจจัยนำเข้า	4.03	.853	มาก	1
2	ด้านกระบวนการ	3.98	.870	มาก	2
3	ด้านผลลัพธ์	3.95	.757	มาก	4
4	ด้านผลกระทบ	3.89	.784	มาก	5
5	ด้านผลการดำเนินงาน	3.98	.903	มาก	3

สรุปผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางในแต่ละด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมีระดับความเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .853 รองลงมาคือด้านกระบวนการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ย 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .870 และ ด้านที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเห็นน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .784

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การดำเนินงานจากผลการวิจัยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Factors) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .853 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านแผนการดำเนินงานของกองทุนฯ มีความชัดเจน มีรายละเอียดของแผนที่สามารถเข้าใจได้ในกลุ่มผู้ปฏิบัติทำให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .896 รองลงมาคือด้าน คณะกรรมการกองทุนฯ ได้อธิบาย หรือแนะนำเกี่ยวกับรายละเอียดของกองทุนฯ ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .968 และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านคณะกรรมการกองทุนฯ มีการจัดสรร และตรวจสอบความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ที่ใช้ดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบของกองทุนฯ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .904

ด้านกระบวนการ (Process Factors) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ด้านกระบวนการดำเนินงาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .870 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านคณะกรรมการ

กองทุนฯ มีการประชุมวางแผนเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .926 รองลงมาคือด้าน คณะกรรมการกองทุนฯ มีการประชุม เพื่อวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะมีการดำเนินงานจริง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .946 และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้าน ท่านเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงานของกองทุนฯ อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.013

ด้านผลลัพธ์ (Output) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .757 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้าน กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นโครงการที่มีประโยชน์ ทำให้ประชาชนมีเงินทุนในการพัฒนาอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .767 รองลงมาคือด้าน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ จะมีการนำปัญหานั้นๆ ไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .958 และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้าน กองทุนหมู่บ้านฯ เป็นโครงการที่ช่วยเหลือเฉพาะคนยากจน มีค่าเฉลี่ย 3.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.063

ด้านผลกระทบ (Outcome) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ด้านผลกระทบการดำเนินงาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .784 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้าน กองทุนหมู่บ้านฯ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .899 รองลงมาคือด้าน การดำเนินงานของกองทุนฯ มีความเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .909 และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้าน ท่านและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หลังจากมีกองทุนหมู่บ้านฯ มีค่าเฉลี่ย 3.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.121

ด้านผลการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ด้านผลการดำเนินงานในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .903 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านท่านพอใจในคำแนะนำในด้านต่างๆของคณะกรรมการกองทุนฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .911 รองลงมาคือด้าน ท่านพอใจในขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมเงินจาก กองทุนฯ มีค่าเฉลี่ย 4.01 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.004 และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้าน ท่านพอใจในข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่ท่านได้รับอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .973

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง

ปัจจัย	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std.Error	beta	t	
ค่าคงที่	-.298	.087		-3.440	.001
Input	.427	.071	.403	6.044	.000*
Process	.112	.069	.108	1.618	.106
Output	.457	.069	.383	6.582	.000*
Outcome	.080	.046	.069	1.733	.084
R	.935		SEE.	.321	
R Square	.875		F	690.56	
Adjusted R Square	.874		Sig.	.000	

ผลการวิเคราะห์ผลการถดถอย (Multiple Regression Analysis) ในภาพรวม ระหว่าง ปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) ปัจจัยด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน (Output) และ ปัจจัยด้านผลกระทบการดำเนินงาน (Outcome) มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ในระดับสูงมาก คือ 0.935 และ ค่าพยากรณ์ (R Square) ได้ร้อยละ 87 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Estimate : SEE) เท่ากับ .321 โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ใน 2 ด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน (Output) ของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์รายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน (Output) ของกองทุนฯ สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางได้สูงสุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ และ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็น 0.457 และ 0.383 ตามลำดับ รองลงมา ปัจจัยนำเข้า (Input) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ เป็น 0.427 และ 0.403 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.000

จากผลการศึกษา สามารถนำเสนอสมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง อันเนื่องมาจากปัจจัยนำเข้า (Input) และ ปัจจัยด้านผลลัพธ์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ (Output) สามารถแสดงในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$Y = -.298 + .427 (\text{Input}) + .457 (\text{Output})$$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยการดำเนินงาน 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) และ ปัจจัยด้านผลลัพธ์การดำเนินงานของกองทุนฯ มีผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 คือ เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง โดยผลการศึกษาพบว่าแนวทางพัฒนาที่สำคัญ ควรดำเนินการดังนี้

การพัฒนาด้านระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชี อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางได้สามารถมีช่องทางการสื่อสารระหว่างสมาชิกทุกระดับของกองทุน และ ยังช่วยสนับสนุนส่งเสริมการจัดทำระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐานได้รับการยอมรับ ง่ายและสะดวกต่อการจัดทำรายงาน และ การเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และ เข้าใจตรงกัน เข้าใจร่วมกัน แสดงถึงการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใสในการดำเนินงาน

การพัฒนาการเสริมสร้างความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกระดับ การตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกชุมชน และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้สมาชิกทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการลงทุนของกองทุนเพื่อให้เกิดการองเงย เติบโตของกองทุน การดำเนินการติดตามหรือกำกับดูแลการใช้จ่ายงบประมาณเงินกู้ของสมาชิกให้เป็นอย่างดีมีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อ

งบประมาณเงินกู้ยืม โดยการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคตอีกด้วย

การพัฒนาทักษะความสามารถของผู้ปฏิบัติงานด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้าง พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกระดับให้ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับสารสนเทศและอุปกรณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดระบบงบประมาณสำหรับตอบสนองผู้ปฏิบัติงานให้เป็นอย่างดีเหมาะสมกับบริบทสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ควรเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการร่วมพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางในทุกกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้น ปัจจัยนำเข้า จนถึงขั้นตอนการกำกับติดตามผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ ร่วมกันเพื่อร่วมกันแก้ไขหากเกิดปัญหาขึ้นจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลาง หรือร่วมกันพัฒนาหากไม่เกิดปัญหาใดใด เพื่อร่วมพัฒนาให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางให้มีความเจริญเติบโตเข้มแข็ง เป็นที่พึงของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีคุณค่า ให้ประชาชนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อดังต่อไปนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุน สามารถดำเนินงานตามแนวปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาและอธิบาย ให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนฯ ได้อย่างชัดเจน มีการติดตามผลหลังจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อัลดรอหมาน หลังปุเต๊ะ วิทยธร ท่อแก้ว และ กานต์ บุญศิริ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดการการสื่อสารผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ที่ได้เสนอว่า การวางแผนการจัดการสื่อสารที่มุ่งเน้นการสื่อสารในการแก้ปัญหา เพิ่มสารสนเทศเพื่อให้เกิดความรู้ ตามที่ต้องการ ทักษะคิด ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องต่อความต้องการของผู้รับบริการ รวมถึงการเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรต่างๆ เท่าที่จะสามารถจัดสรร จัดหาได้จากความสามารถในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกองทุน และที่สำคัญคือผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องต้องพยายามสร้างช่องทางการสื่อสารให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ รับทราบ และเข้าใจในสารสนเทศต่างๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และการนำเสนอข้อมูลนั้นอย่างชัดเจน ถูกต้อง กล่าวได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและเข้าใจถึงการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางได้อย่างถูกต้อง และส่งผลทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง โดยพบว่าผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม โดยเฉพาะทรัพยากรทางการจัดการ อันได้แก่ ทรัพยากรบุคคล (Man) ทรัพยากรด้านงบประมาณ (Money) ทรัพยากร เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ (Material) ประกอบการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง สร้างคุณค่า และ สนับสนุนให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น ช่วยลดและป้องกันข้อผิดพลาด เพิ่มคุณภาพการดำเนินงานได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งกล่าวได้ว่าผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดในการประเมินผลระดับคุณภาพ

การบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง ที่แสดงถึงระดับความสามารถในการดำเนินงานของกองทุนได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2560) โดยผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เพิ่มเติมมากขึ้นด้วยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสมาชิก ประชาชน ผู้บริหาร หน่วยงานภาครัฐ ภาคสังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา สุวรงค์ วงศ์สุรวัดน์ ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย และ วฤชสพร ญัฐรุจิโรจน์ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตมภาค:กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยมหิดล และได้เสนอกระบวนการบริหารจัดการใน 4 กระบวนการ ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการด้านผู้นำ แนวทางการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม แนวทางการบริหารจัดการด้านการจัดสรรผลประโยชน์ และแนวทางการบริหารจัดการด้านการเข้าถึงและการตรวจสอบข้อมูลกองทุน ซึ่งกล่าวได้ว่ากระบวนการดำเนินการดังกล่าวนี้จะเป็นกระบวนการดำเนินงานที่จะช่วยสร้างแนวทางการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จได้ต่อไปในอนาคต

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 คือเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง โดยพบว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางที่สำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็น การส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ร่วมกันวางแผนพัฒนาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ดี (Best Practice) จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดสำคัญในการดำเนินงานคือ ข้อจำกัดด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่เข้ามาปฏิบัติงานโดยอาจยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่เพียงพอ ถูกต้อง เหมาะสมกับการดำเนินงาน จึงอาจส่งผลทำให้เกิดข้อจำกัดในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกองทุน ดังนั้น แนวทางการคัดเลือกบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้าน จึงควรมีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติเบื้องต้นสำหรับบุคลากรผู้เข้ามาปฏิบัติงานของกองทุน อาทิ ควรมีการฝึกอบรมปฐมนิเทศในรูปแบบของการจัดเป็นเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในคุณภาพการบริการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยอาจเน้นการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นสมรรถนะ (Competency-Based Training and Assessment) สำคัญสำหรับการปฏิบัติงานในกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองแห่งชาติ เพิ่มศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และยังช่วยพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และอาจพัฒนาไปถึงการวางแผนการเพิ่มการเติบโตของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ก้าวหน้า เติบโตอย่างยั่งยืน เป็นที่พึงของประชาชนในชุมชนได้อย่างเข้มแข็งต่อไป

สรุป

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปในภาพรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง พบว่าบุคลากร ผู้บริหารและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีการรับรู้และเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง โดยพบว่าผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหลักการที่ได้กำหนดเป็นแนวปฏิบัติของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความรู้ ความเข้าใจในแนวปฏิบัติตามกฎระเบียบและเป้าหมายได้ถูกต้อง

สรุปผลการวิจัยข้อ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง พบว่าผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง ด้านทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสม และปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับการดำเนินงานของกองทุนฯ และ ปัจจัยด้านผลลัพธ์ (Output) การดำเนินงานของกองทุนฯ มีผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัยข้อ 3 คือ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตภาคกลางที่สำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลาง พบว่า บุคลากร ผู้บริหารและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่มีการรับรู้และเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางได้อย่างถูกต้องชัดเจน จะทำให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องตามแนวปฏิบัติ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรให้ความสำคัญกับการอบรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานได้รู้เท่าทันในกฎระเบียบข้อบังคับ เกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ บุคลากรรวมถึงผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสามารถปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและเป้าหมายได้ถูกต้องมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับทรัพยากร (Resource) ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพียงพอ มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหาร หรือ ผู้เกี่ยวข้อง จึงควรจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยอาจสอบถามจากความต้องการ และข้อจำกัดของงบประมาณที่มีเพื่อให้สรรหาทรัพยากรประกอบ การปฏิบัติงานได้เหมาะสม รวมถึง การตรวจสอบความพึงพอใจและความต้องการของสมาชิกหรือผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจักได้นำมาประกอบการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และนำไปสู่การเติบโตของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนให้ได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 คือทำให้ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางที่สำคัญคือการวางแผนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานกองทุนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมถึงการส่งเสริมบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตภาคกลางอย่างต่อเนื่อง และควรสร้างเครือข่าย สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของแต่ละกองทุนหมู่บ้านฯ อันทำให้ได้สารสนเทศประกอบการพัฒนาการดำเนินการของกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการศึกษาในจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในภูมิภาคอื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในอนาคตต่อไป

ควรศึกษาถึงระดับสมรรถนะ และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศสำคัญในการประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องกับการปฏิบัติงานต่อไป

ควรทำวิจัยในเพื่อการประเมินผลจากการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามเกณฑ์หรือตามแนวปฏิบัติที่ดี อันจะทำให้ได้สารสนเทศมาเปรียบเทียบกับข้อดี ข้อจำกัด ในการดำเนินงาน และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอย่างเข้มแข็งในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2564). *การปกครองส่วนภูมิภาค*. กระทรวงมหาดไทย.
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2564). *แผนปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*.
- http://www.villagefund.or.th/uploads/gallery/image_big_60544ddd8ac86.pdf
- โกวิทย์ พวงงาม. (2562). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547.
- <http://www.krisdika.go.th/librarian/getfile?sysid=449709&ext=htm>
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580). <http://nscr.nesdc.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ/>
- ล้วน สายยศ, & อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. สุวีริยาสาส์น.
- ศิริขวัญ วิเชียรเพลิต. (2558). *กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุวรงค์ วงศ์สุรวัดน์, ศิริรัตน์ ชุมหคาลัย, & วุฒิสพร ญัฐจุโรจน์. (2562). การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตึก: กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 7(3).
- อัลดรอหมาน หลังกุเต๊ะ, วิทยาธร ท่อแก้ว, & กานต์ บุญศิริ. (2565). การจัดการการสื่อสารผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 14(2), 192–206.
- Allen, L. A. (1958). *Management and organization*. McGraw-Hill.
- Drucker, P. F. (1980). *Managing in turbulent times*. Harper & Row.

- Favi, C., Germani, M., & Marconi, M. (2017). A 4M approach for a comprehensive analysis and improvement of manual assembly lines. *Procedia Manufacturing, 11*, 1510–1518.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1982). *Management and organizational behavior: Utilizing human resources* (4th ed.). Prentice-Hall.
- Kreitner, R., & Kinicki, A. (1998). *Organizational behavior*. McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607–610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (1996). *Management* (5th ed.). Prentice-Hall.
- Taylor, F. W. (1911). *The principles of scientific management*. Harper.